

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 1CoE/44/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115230739
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislav Libant
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4115230739.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Stanislava Libanta a členov senátu JUDr. Štefana Hrvolu a JUDr. Petra Kaňu, v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS s. r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 45 869 464, zastúpeného JUDr. Veronika Kubriková, PhD., advokátka so sídlom Martinčekova 13, Bratislava, proti povinnej: H. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX, o vymoženie sumy 582,46 € s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 19Er/1159/2015-17 zo dňa 22.10.2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 19Er/1159/2015-17 zo dňa 22.10.2015 p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Erika Tótha o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 243d ods. 1, § 41 ods. 2, § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len Exekučný poriadok), § 45 ods. 1, ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie považoval rozhodcovskú doložku uvedenú v podmienkach pre úver, ktoré tvoria súčasť zmluvy o úvere za neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Táto doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, tým že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a ponecháva ho výlučne na vôli dodávateľa. Rozhodcovská doložka priamo prikazuje, že každý spor vyplývajúci zo Zmluvy sa bude prejednávať v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskou doložkou si spotrebiteľ osobne nevyjednal. Doložka bola v obchodných podmienkach formulovaná tak, že splynula s ostatnými štandardnými podmienkami. Podľa názoru súdu, už len tieto skutočnosti možno považovať za dostačujúce na záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky vzhľadom na zásadný dopad tejto zmluvnej podmienky na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Podľa názoru súdu takto formulovaná doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a preto je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Podpis na zmluve, podľa súdu nie je možné považovať zároveň aj za prejav súhlasu s rozhodcovskou doložkou, na jej platnosť je nevyhnutné jej individuálne dojednanie a individuálny prejav vôle účastníkov zmluvného vzťahu podpisom, ktorý v tomto prípade nebol dodržaný. Zo zmluvnej podmienky sa nestáva individuálne dohodnutá podmienka len tým, že od nej spotrebiteľ neodstúpil. Ak rozhodcovská doložka nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležitým naplánovať, sú plne namieste. Ochrana, ktorú poskytuje Občiansky zákonník spotrebiteľom, umožňuje exekučnému súdu preskúmať spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku aj vtedy,

ak spotrebiteľ nenamieta nekalý charakter tejto podmienky, pretože buď nepozná svoje práva, alebo je odradený ich uplatniť z dôvodu nákladov, ktoré by súdne konanie predstavovalo. Súd prvej inštancie na základe vyššie uvedenej skutočnosti zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

4. Proti tomuto uzneseniu podal právny zástupca oprávneného v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Svoje odvolanie odôvodnil s poukazom na §365 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), pričom uviedol, že prekročením zákonných limitov pre skúmanie žiadosti o vydanie poverenia a to skúmaním iných listín ako pripúšťa výslovné znenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní z nesprávneho právneho posúdenia veci, zistil skutkový stav, ktorý neobstojí a odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. S poukazom na znenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku uviedol, že exekučný súd nemá zákonné oprávnenie skúmať a hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Inak povedané, ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo ako súd konajúci o opravnom prostriedku, ale práve len ako tzv. exekučný súd. V tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 159/2009. Mal za to, že exekučný súd je oprávnený skúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul len v zákonom určených medziach. O platnosti rozhodcovskej doložky rozhoduje rozhodcovský súd a preto prekážka rozsúdenej veci bráni tomu, aby bola opätovne posúdená. Teda je tu prekážka „res iudicata“ a uvedeným konaním dochádza k porušeniu článku 2 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko súd svojím konaním išiel nad rámec zákona. Nie je možné, aby súdy ignorovali vôľu zákonodarcu, ktorú jasne vyjadril pri konštruovaní vzťahu medzi súdnym a rozhodcovským konaním. Mal za to, že súd nesprávne aplikuje ustanovenia Občianskeho zákonníka. Exekučný súd sa nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy toho istého stupňa, dokonca samotný exekučný súd. Uviedol, že CSP, ani exekučný poriadok, ani ZoKR neposkytuje žiadnu oporu pre záver, že by exekučný súd mohol vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku rozhodovať ako súd, konajúci vo veci samej a teda vykonať vo veci samej dokazovanie alebo rozsudok zrušiť či zmeniť jeho výrok. Zdôraznil ďalej, že exekučný súd nedisponuje legitimáciou určovať existenciu či neexistenciu práva, skúmať podmienky predchádzajúce vzniku exekučného titulu, skonštatovať neprijateľnosť zmluvných podmienok. Všetko uvedené oprávnený konštatoval s poukazom na rozsiahlu judikatúru súdov a Ústavného súdu SR v tejto oblasti. Na podklade vyššie uvedených skutočností oprávnený navrhol zmenu napadnutého rozhodnutia tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovie, príp. alternatívne navrhol napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako aj postup súdu, ktorý mu predchádzal v medziach podaného odvolania (§ 379, § 380 Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia zistil, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné. Rozhodol tak bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP.

6. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že návrhom zo dňa 31.03.2015 oprávnený žiadal, aby súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie v neprospech povinnej a vymožením pohľadávky vo výške 582,46 € s príslušenstvom. Exekučné konanie sa začalo dňa 15.10.2015. Exekučným titulom v tomto konaní je rozhodcovský rozsudok č. k. II/2013-1542 ktorý vydal dňa 07.01.2014 Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave.

7. Následne súd prvej inštancie vydal napadnuté uznesenie.

8. Podľa § 243h ods. 1 Exekučného poriadku účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

9. Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31.03.2017, súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d). Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia

na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie; ak ide o exekučné konanie vykonávané na podklade rozhodnutia vykonateľného podľa § 26 zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, exekučný titul sa nepreskúmava.

10. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia, súd pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v spotrebiteľskom spore preskúma okrem súladu žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a návrhu na vykonanie exekúcie so zákonom, či spotrebiteľská rozhodcovská zmluva spĺňa podmienky ustanovené právnymi predpismi, či bolo rozhodcovské rozhodnutie v spotrebiteľskom spore vydané rozhodcom, ktorý bol v čase spotrebiteľského rozhodcovského konania zapísaný v zozname rozhodcov oprávnených rozhodovať spotrebiteľské spory, a pred stálym rozhodcovským súdom, ktorý v čase spotrebiteľského rozhodcovského konania mal povolenie rozhodovať spotrebiteľské spory, rozhodcovské rozhodnutie spĺňa náležitosti podľa osobitného predpisu a či je vykonateľné. Ak súd dospeje k záveru, že nie je splnená ktorákoľvek z podmienok podľa prvej vety, žiadosť o udelenie poverenia zamietne.

11. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

12. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

13. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

14. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia, a preto s poukazom na § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia bez toho, aby odvolací súd tieto dôvody opakoval.

16. Odvolací súd konštatuje, že právna úprava spotrebiteľskej zmluvy je v našom právnom poriadku obsiahnutá v § 52 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podmienkou pre posudzovanie zmlúv ako spotrebiteľských je skutočnosť, že zmluvnými stranami sú dodávateľ a spotrebiteľ, pričom jej charakteristickým znakom je to, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ bez možnosti spotrebiteľa tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Charakteristickým znakom týchto zmlúv je to, že sú spravidla vopred pripravené na formulároch a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu týchto zmlúv alebo ich zmien. Súd prvej inštancie preto správne posúdil predmetný právny vzťah ako spotrebiteľský, na ktorý sa musí použiť spotrebiteľské právo.

17. Ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka sa vzťahujú práve na taký druh zmlúv, pri ktorých spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť ich obsah. Ide o osobitnú ochranu v rámci ochrany spotrebiteľa, pričom zákon v § 53 Občianskeho zákonníka vymedzuje neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a rozlišuje, či boli individuálne dojednané alebo nie. Je teda dôležité, či spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s nimi pred uzavretím zmluvy, ale taktiež aj to, či ich mal možnosť ovplyvniť. V tomto smere sa zabezpečuje ochrana najmä tým zmluvám, pri ktorých sa zmluvné podmienky pripravujú vopred, a pri ktorých spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť ich obsah. Z predmetnej zmluvy o úvere je zrejmé, že bola vopred pripravená oprávneným pre veľký počet spotrebiteľov, z čoho vyplýva, že povinná nemohla ovplyvniť jej obsah a zmluvné dojednania, ide teda o štandardnú spotrebiteľskú zmluvu,

ktorú možno označiť aj ako formulárovú, adhéziu a na spotrebiteľské vzťahy je potrebné aplikovať spotrebiteľské právne normy bez ohľadu na to, či došlo k tzv. voľbe práva, alebo či sa jedná o tzv. absolútny obchod.

18. V tomto smere je potrebné poukázať na § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31.03.2017. V zmysle tohto ustanovenia exekučný súd posudzuje súlad žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom. Ak by exekučný súd nesúlad so zákonom zistil už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, musí žiadosť súdneho exekútora zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku). V prípade, ak by exekučný súd tento dôvod zistil neskôr, t. j. až po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, musí exekúciu následne zastaviť. Odvolací súd poukazujúc na ustanovenie § 57 ods. 1 a 2 a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku konštatuje, že súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí existenciu niektorého z dôvodov na zastavenie exekúcie. Súd tak v priebehu celého konania ex offo skúma splnenie predpokladov na vedenie exekúcie, preto súd prvej inštancie je oprávnený a aj povinný v prípade zistenia niektorého z dôvodov uvedených v ustanovení § 57 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, následne exekúciu zastaviť, pričom tak môže uskutočniť na návrh ako aj bez návrhu. Odvolací súd zdôrazňuje poukaz na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 372/2011-18 zo dňa 13.09.2011 súvisiaceho s problematikou neprijateľnej rozhodcovskej doložky, v ktorom Ústavný súd SR konštatoval, že: „všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať“⁰⁰. Ústavný súd SR v citovanom rozhodnutí poukázal aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku z 27. januára 1997 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že "súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej".

19. Súd prvej inštancie preto v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení správne preskúmal nielen žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie, exekučný titul, ale aj zmluvu o úvere, a to v súlade s ustanoveniami, ktoré upravujú spotrebiteľské vzťahy, nakoľko predmetná zmluva o úvere môže obsahovať viaceré neprijateľné podmienky. Exekučný súd je totiž v zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie aj bez návrhu (ex offo) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, prislúcha mu právo vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná. Uvedený postup exekučného súdu nie je v tomto prípade posudzovaním vecnej správnej rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeruje k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia. Skúmaním platnosti rozhodcovskej zmluvy súd prvej inštancie len realizuje svoje oprávnenie vyplývajúce mu z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

20. Podľa názoru odvolacieho súdu jednou z neprijateľných podmienok tak, ako správne ustálil aj súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí, je aj samotná rozhodcovská doložka, ktorá akákoľvek, bez ohľadu na jej formu a znenie obsiahnutá v zmluve uzatvorenej medzi dodávateľom a spotrebiteľom je podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou, ak spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa a nebola individuálne dojednaná. Takáto rozhodcovská doložka je preto podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. V predmetnom exekučnom konaní ide o tento prípad. Značná nerovnováha v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa bola spôsobená aj tým, že spotrebiteľovi bolo zároveň týmto postupom odňaté právo brániť sa a podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok na všeobecný súd, pričom ide o právo spotrebiteľa upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky) a taktiež nebola individuálne dojednaná, spotrebiteľ si ju nemohol osobitne vyjednať a nemal reálnu možnosť ovplyvniť jej obsah.

21. Odvolací súd preto považuje celý postup od rozhodcovskej zmluvy až po rozhodcovský rozsudok za prejav zneužitia práv oprávneného, ktorý si vlastne takýmto postupom zaobstaral ekvivalent rozsudku súdu takmer na akékoľvek plnenie zo zmluvy. Výkon práv oprávneného - dodávateľa podľa predmetnej rozhodcovskej zmluvy považuje odvolací súd za nezlučiteľný s dobrými mravmi a právnou úpravou ochrany spotrebiteľa, a preto bolo dôvodné aplikovať ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku už v štádiu rozhodovania exekučného súdu o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, nakoľko súdny exekútor žiadal vykonať exekúciu na podklade exekučného titulu, ktorý vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti (neplatnú rozhodcovskú zmluvu) ani nemal byť vydaný, nakoľko rozhodcovský súd nemal ani právomoc rozhodovať spor účastníkov konania. Súd prvej inštancie preto správne zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ako celok.

22. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vo výroku vecne správne.

23. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).